

**Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Інститут філології**

**ПРОГРАМА
вступного іспиту до аспірантури
зі спеціальності 035 –філологія,
предметний напрям - фольклористика**

" ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
Інституту філології
Протокол №11
від 30 травня 2017 р.
Голова Вченої ради
проф. Семенюк Г.Ф.

Затверджено на засіданні кафедри
фольклористи
Протокол № від _____2017 р.
Зав. кафедри
проф. Івановська О.П.

Київ – 2017

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 035 – ФІЛОЛОГІЯ, ПРЕДМЕТНИЙ НАПРЯМ – ФОЛЬКЛОРИСТИКА

До програми включено питання з теорії та жанрології фольклору, історії фольклористики і проблеми фольклорно-літературних зв'язків.

Вступний іспит до аспірантури передбачає знання цих важливих розділів фольклористики в контексті історико-фольклорного процесу, етнології, етнопсихології, звичаєвого права українців, міфології і світового епосу в генетичних та історико-культурних, типологічних зв'язках з іншими народами.

Необхідною умовою знання програмного матеріалу є розуміння фольклору як мистецтва слова, його національної своєрідності у зв'язках з ритмічно-мелодійними та драматичними особливостями з урахуванням традиційної виконавської майстерності, обрядової культури, специфіки ритуальності, еволюційних процесів.

Екзаменований повинен виявити знання теоретичних проблем в історичному розвитку та сучасному трактуванні.

Програма з фольклористики для вступника до аспірантури зі спеціальності 035 – філологія, предметний напрям – фольклористика розрахована на магістра-філолога чи магістра-культуролога, який володіє комплексом знань, навичок та умінь з філології в контексті народознавчих аспектів таких курсів як усна народна творчість, теорія й історіографія фольклору, культурологія, звичаєве право, етнопсихологія, етнопедagogіка, міфологія, художня природа світових епосів, народне мистецтво тощо. Вступник до аспірантури має виявити уміння польових записів народної словесності, зуміти застосувати в дослідженні художньої структури генезис мотивів та образів фольклорних жанрів, продемонструвати знання фольклорних джерел, наукової о науково-методичної літератури, сучасних досліджень, зокрема, наукової періодики, антологій та збірників фольклорних текстів тощо.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВСТУПНИКА НА ІСПИТІ ¹

Вступний іспит до аспірантури зі спеціальності складається з суми балів за:

- два теоретичні питання (до 20 балів за кожне);
- за одне або два практичні завдання (до 30 балів);
- за дослідницьку пропозицію (до 30 балів).

Критерії оцінювання теоретичних питань

Критеріями оцінювання теоретичних питань є: 1) правильність, повнота та системність висвітлення питання, 2) аргументованість теоретичних положень та підтвердження прикладами; 3) володіння понятійним апаратом; 4) знання різних поглядів на наукову проблему, готовність продемонструвати власне бачення досліджуваної проблеми.

0-5	Відповідь абітурієнта містить фрагментарні, непослідовні відомості з наукової проблеми.
6-10	Відповідь абітурієнта висвітлює зміст питання в загальних рисах, не розкриваючи, однак, його сутнього змісту; абітурієнт не виявляє системних знань проблеми; половина аспектів наукової проблеми залишаються невисвітленими, неаргументованими та не підтвердженими прикладами; наявні численні випадки логічної непослідовності. Абітурієнт не готовий продемонструвати знання різних поглядів (підходів) щодо наукової проблеми, не має власного бачення проблеми.
11-15	Відповідь абітурієнта повна, інформативна. Абітурієнт у цілому володіє понятійним апаратом, дає правильні дефініції термінів, викладає основний зміст проблеми. Допускаються окремі недоліки: абітурієнт не готовий продемонструвати знання різних поглядів (підходів) щодо наукової проблеми (-2 бали), відповідно, не має власної позиції (-2 бали); окремі аспекти проблеми залишаються невисвітленими (-1 бал за кожен), наведені приклади не показують розуміння абітурієнтом матеріалу або приклади

---

¹ Критерії оцінювання розроблено кафедрою методики викладання української та іноземних мов і літератур.

	взагалі відсутні (-1 бал за кожен).
16-20	Відповідь абітурієнта повна, інформативна. Абітурієнт відмінно володіє понятійним апаратом, дає розлогі та ґрунтовні пояснення наукових положень, чіткі визначення термінів, наводить переконливі приклади; демонструє знання різних поглядів щодо наукової проблеми; висловлює власну позицію та обґрунтовує її. Допускаються окремі недоліки: при висвітленні одного з понять (положень) студент допускає 1-2 неточності (-1 бал), наводить 1 невлучний приклад (-1 бал), не готовий висловити своє бачення на проблему (-2 бали),

Критерії оцінювання практичних завдань

Критеріями оцінювання практичних завдань є: 1) правильність і повнота виконання завдання; 2) самостійність виконання завдання; 3) здатність застосовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань.

1 завдання – 30 балів

0-5	Завдання не виконано або виконано не більше 10% завдання.
6-10	Завдання виконано менш ніж на 30%.
11-15	Завдання виконано менш ніж на 60%. Абітурієнт виконує практичне завдання лише за допомогою екзаменатора.
16-20	Завдання виконано правильно на 75%. У відповіді можуть бути окремі помилки (5-7). Абітурієнт у цілому виявляє теоретичні знання, проте застосовує окремі наукові положення під час виконання практичного завдання за допомогою (з 3-4 підказками) екзаменатора.
21-25	Завдання виконано правильно на 80-90%. У відповіді можуть бути окремі помилки (2-4), які не впливають на якість виконання завдання. Абітурієнт може прокоментувати і пояснити хід виконання завдання, володіння теоретичним матеріалом (може бути 1-2 підказки екзаменатора, які допоможуть абітурієнтові

	виконати практичне завдання)
26-30	Завдання виконано правильно на 90% і більше. У відповіді можуть бути окремі неточності, які не впливають на якість результату. Абітурієнт виконує завдання самостійно, може обґрунтувати свої дії та висновки.

2 завдання, до 15 балів за кожне.

0-3	Завдання не виконано або виконано не більше 10% завдання.
4-5	Завдання виконано менш ніж на 30%.
6-7	Завдання виконано менш ніж на 60%. Абітурієнт виконує практичне завдання лише за допомогою екзаменатора.
8-10	Завдання виконано правильно на 75%. У відповіді можуть бути окремі помилки (5-7). Абітурієнт у цілому виявляє теоретичні знання, проте застосовує окремі наукові положення під час виконання практичного завдання за допомогою (з 3-4 підказками) екзаменатора.
11-12	Завдання виконано правильно на 80-90%. У відповіді можуть бути окремі помилки (2-4), які не впливають на якість виконання завдання. Абітурієнт може прокоментувати і пояснити хід виконання завдання, володіння теоретичним матеріалом (може бути 1-2 підказки екзаменатора, які допоможуть абітурієнтові виконати практичне завдання)
13-15	Завдання виконано правильно на 90% і більше. У відповіді можуть бути окремі неточності, які не впливають на якість результату. Абітурієнт виконує завдання самостійно, може обґрунтувати свої дії та висновки.

Оцінка дослідницької пропозиції

Оцінювання дослідницької пропозиції здійснюється за шістьма критеріями: 1) актуальність, 2) практичне значення, 3) ступінь наукової новизни, 4) знання стану розробленості проблеми (хто займався проблемою і

які є праці), 5) уміння давати аналіз проблеми (висловлювати власний погляд на наукові факти), 6) володіння понятійним апаратом дослідницької проблеми.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ (максимальна оцінка — 30 балів)

	Наукова новизна
0–5	Заявлена проблема, її аспекти, що пропонується дослідити, методи, за допомогою яких заплановано її вирішувати, не є новими. Тема розроблена у дослідженнях інших авторів.
6–10	Заявлена проблема не є новою, але виділено нові її аспекти або ж запропоновано ті методи дослідження, які раніше для її вивчення не використовували.
11–15	Заявлена проблема та її аспекти, що їх пропонується дослідити, є новими.
	Аргументованість викладу
0–5	Огляд літератури є механічним переліком імен та праць дослідників, які стосуються заявленої проблеми. Зміст тексту викладено безсистемно, не всі необхідні компоненти структури дослідницької пропозиції представлено, окремі змістові частини тексту повторюються або ж суперечать одна одній. Автор ніяк не обґрунтовує тези, які висловлює.
6–10	Огляд літератури є послідовним переліком праць із заявленої проблеми з поодинокими коментарями автора. Структура тексту в цілому струнка, не вистачає 1-2 компонентів структури дослідницької пропозиції, наявні 1-2 випадки логічної незв'язності викладу чи необґрунтованої

	повторюваності окремих тез. Іноді автор робить спробу обґрунтувати свої тези, але подеколи припускається логічних чи фактологічних помилок.
11–15	Огляд літератури виконано як системний аналіз ідей, пов'язаних із заявленою проблемою; автор демонструє спроможність формулювати власні аргументовані гіпотези, визначати перспективність теми, а також робити на підставі цього аналізу власні висновки. Структура тексту дослідницької пропозиції струнка, наявні усі її необхідні компоненти, змістові частини представлені в логічній послідовності, не повторюються і не суперечать одна одній. Тези, що їх висловлює автор, підкріплені логічними міркуваннями чи фактичним матеріалом.

I. ТЕОРІЯ ФОЛЬКЛОРУ

Проблеми специфіки фольклору в науковому освітленні. Наповнення та історичні межі терміну.

Синкретизм та синтетичність у фольклорі в їх розвитку (вербальний текст, музична форма, обрядовий або ритуалізований побутовий контекст). Взаємозв'язки фольклорного тексту, обряду, семантики побутової та матеріальної культури. Традиційність і проблеми безособовості. Поняття традиції в працях сучасних дослідників. Колективність як визначальна риса фольклору і як аспект побутування живої культури. Колективність і народність фольклору. Анонімність фольклору. Типи носіїв народної культури. Виконавець і його аудиторія. Стабільність і пластичність народної традиції; функціональне значення цих ознак. Варіативність фольклору. Ступінь та рівні його варіювання. Варіант й інваріант. Інваріант і архетип (прототекст). Імпровізація і традиційність. Семантика і прагматика фольклору: функціональний, комунікативний і структурний аспекти фольклорних текстів. Типи зв'язків фольклорних творів з позатекстовою дійсністю. Особливості структури фольклорного тексту. Стереотипність фольклору. Тематична (змістова) стабільність. Стилістична клішованість у фольклорних текстах. Загальні місця (*loci communes*). Фольклорні формули.

Інтертекстуальні зв'язки у фольклорі. Жанр, цикл, контамінація. Сюжет і мотив у фольклорі.

Тотемістичні уявлення та сучасний фольклор. Антропологічні та анімістичні уявлення древніх та сучасна поетична символіка українського фольклору. Християнство і його вплив на розвиток української народної словесності. "Світові" образи в українському фольклорі. Проблема генезису, смислової трансформації.

"Антропологія", етнологія і фольклористика. Фольклористика в системі гуманітарних наук. "Польова" фольклористика. Проблеми методики "збирання" фольклору та публікації фольклорних текстів.

Європейські наукові фольклористичні школи та наукові методи українських фольклористів XIX ст. (міфологічний, міграційний, антропологічний, історичний, компаративістський, соціологічний, етнопсихологічний, структуральний, ритуально-міфологічний тощо). М. Максимович, Й. Бодяньський, П. Куліш, М. Костомаров, О. Котляревський, М. Сумцов, О. Потебня, І. Рудченко, П. Чубинський, О. Калмачевський, І. Франко, М. Драгоманов, В. Антонович, М. Дашкевич, В. Гнатюк, Ф. Колесса, П. Житецький, В. Перетц, З. Кузеля, А. Савченко.

Українська фольклористика кінця XIX – поч. XX ст. Теоретичні проблеми в світлі європейських досліджень. Теоретична спадщина М. Грушевського.

Вульгарно-соціологічна спрямованість в українській фольклористиці 20-30 рр.

Фольклористика XX ст.

Формульна теорія епосу Перрі-Лорда та її застосування до вивчення дум Ф. Колессою. Структуральні дослідження в українській фольклористиці.

В. Пропп та проблеми структурального дослідження оповідальної творчості.

Акцентування в аналізі фольклорного наратива на міфологічній логіці як засобі вивчення «примітивного» мислення в концепції К. Леві-Строса.

Українське музикознавство та дослідження народної словесності.

Ортодоксальний фрейдизм та неофрейдизм.

Історична змінність фольклору. Проблеми національної своєрідності у зв'язку з творчістю інших народів.

Поетичні особливості творів фольклору (за вибором жанру екзаменаторами).

Генезис поетичної символіки фольклорних творів (жанр за вибором екзаменатора).

Народна космогонія. Джерела трактування.

Міфологічні елементи в календарно-обрядовій поезії українців.

Міфологія як об'єкт дослідження української фольклористики.

Християнство і український фольклор.

Фольклор у літописах Київської Русі.

Міфологія і фольклор. Проблема художньої спадкоємності.

Спадкоємність традицій у фольклорному процесі в Україні.

Фольклорно-літературні взаємини. Теоретичні аспекти.
Фольклоризм давньої української літератури.
Фольклоризм творчості Тараса Шевченка.
Фольклоризм нової української літератури.
Фольклоризм української літератури ХХ ст.
Еволюція ліричних традицій в українській народній прозі.
Сміхова культура українців XVII-XVIII ст.
Духовний світ українського народу в обрядовій поезії.
Українські народні думи як своєрідне явище українського фольклору.
Еволюція поетичного мислення українського народу в епосі і ліриці.
Вертеп як явище фольклору.
Система жанрів українського фольклору.
Українські народні пісні в записах письменників.
Українські народні казки в записах письменників.
Поетика українського фольклору.
Поетика української народної казки.
Поетика української народної ліричної пісні.
Генетичні зв'язки українського фольклору.
Культурно-історичні зв'язки українського фольклору.
Символіка української народної пісенності.
Система художніх образів української народної казки.
Система художніх образів української народної історичної пісні.

II. ІСТОРИОГРАФІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ

Перші відомості про українську народну поетичну творчість.

Перші писані відомості про фольклор у давньоруських літописах, "повчаннях", "словах".

Фольклорні відомості у давньоукраїнській літературі.

Фольклорні елементи у козацьких літописах Самійла Величка, Грабянки, Самовидця.

Українська народна творчість у колі інтересів – Памви Беринди, Климентія Зіновієва, Григорія Сковороди.

Зацікавлення українською народною усною творчістю, збирання, студіювання її на грані давньої і нової доби історії української культури Іваном Котляревським (автором поеми "Енеїда" (1798), драматичних творів "Наталка Полтавка" та "Москаль Чарівник").

Гердер та його пісні різних народів.

Публікація в Росії у кінці XVIII ст. збірників пісень М. Чулкова, В. Трутовського, І. Прача та ін.

Записи усної народної поетичної творчості в Україні та Білорусії Зоріаном Доленгою-Ходаковським, в Росії – П.Кирієвським.

Фольклор у працях М. Максимовича, М. Гоголя, О. Пушкіна, М. Маркевича та ін.

Видання М. Максимовичем праці "Малорусские народные песни" (1934). Діяльність М. Максимовича як першого ректора Київського університету ім. Св. Володимира (1834 р.).

Рецензія М.Гоголя на видання українських народних пісень М.Максимовичем «О малороссийских народных песнях» (1834). Увага до української народної усної поетичної творчості та побуту українського народу в періодичних виданнях «Харьковский Демокрит», «Вестник Европы», «Отечественные записки» та ін.

Місце в історії української фольклористики публікацій, видань П.Лукашевича «Галицкие и червонорусские народные песни» (Москва, 1833) та М.Шашкевича, І.Вагилевича, Я.Головацького «Русалка Дністровая» (Відень, 1837).

Праця М.Максимовича «Сборник украинских народных песен» (СПб, 1843) та її значення для розвитку української науки про усну народнопоетичну творчість.

Місце П.Куліша в історії української фольклористики.

Видання Амвросієм Метлинським збірника «Южнорусские народные песни» (Київ, 1854).

Погляди Т. Шевченка на фольклор.

Фольклорні записи та збірники Г.Квітки-Основ'яненка, І.Срезневського, братів О. і Ф. Бодянських, Л.Жемчужникова, П.Куліша, М.Костомарова, Д.Свидницького, С.Руданського, О.Стороженка, Марка Вовчка, П.Чубинського, В.Милорадовича. Розвиток української фольклористики у працях І.Франка, М.Павлика, В.Гнатюка, З.Кузелі, Ю.Яворського.

Діяльність у галузі української науки про усну народну творчість братів Рудченків.

Українська міфологія у трактуванні І.Нечуя-Левицького. Український фольклор у виданнях та дослідженнях Вацлава з Олеська, Жиготи Паулі, Оскара Кольберга, Софії Мошинської та ін.

Роль у розвитку української науки про фольклор Б.Грінченка, М.Лисенка, Ф.Колесси, К.Квітки як діячів української фольклористики.

Збирацька, дослідницька та видавнича діяльність А.Рубця, А.Димінського, І.Манжури.

Праці П. Чубинського та їх місце в історії української фольклористики.

Фольклористична діяльність М.Драгоманова, В.Антоновича. Дослідження психології українського народу у працях О.Потебні, М.Драгоманова, Д.Яворницького, М.Сумцова, П. Житецького.

Український фольклор та фольклористика в дослідженнях М.Грушевського. «Матеріали до українсько-руської етнології», «Киевская старина», «Житіє і слово», «Сборник Харьковского историко-филологического общества», «Енографического общества» та ін. та їх роль у розвитку фольклористики. Праця І.Огієнка про український фольклор та міфологію. Дослідження С.Килимника та О.Воропая про українську обрядовість та народну поезію.

Проблеми і розвиток української фольклористики 20-х рр. ХХ ст. (Верховинець (Костів), О. Лобода, Л. Білецький).

Бібліографічні довідки з українського фольклору (Б.Грінченко, О.Андрієвський).

Київська школа фольклористики початку ХХ ст. М.Грушевський, А.Кримський, К.Грушевська, С.Савченко, Марко Грушевський, В.Клінгер, В.Перетц.

Розробка принципів збирання українського фольклору П.Поповим.

Організаторська, видавнича та наукова фольклористична діяльність Інституту матеріальної культури (Харків, 1934). Організація Інституту українського фольклору у м. Києві (1936).

Видання збірників української народної усної поетичної творчості кінця 20-х – 30-х років: «Українські народні пісні», (1929), «Українські народні пісні», «Українські народні прислів'я та приказки» (1936) та ін.

Видання журналів «Український фольклор» (1936-1939). «Народна творчість» (1939-1941).

Утворення інституту народної творчості та мистецтва (1942).

Утворення Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1944).

Фольклористична діяльність М.Рильського.

Збирацька та дослідницька робота українських фольклористів, присвячена фольклорові періоду Другої світової війни.

Дослідження історичного епосу українського народу (праці М.Плісецького, І.Березовського, М.Родніної, В.Хоменко, Б.Кирдана, Г.Нудьги, С.Мишанича).

Багатотомне видання українського фольклору (серія «Українська народна творчість», започаткована академіком М.Рильським).

Вивчення сучасного стану української народнопоетичної творчості (монографії, збірники, періодика, осередки дослідження і збирання).

З минулого української фольклористики (бібліографічні праці, історіографія). Монографічні дослідження окремих жанрів українського фольклору (думи, казки, дитячий фольклор, прислів'я, приказки).

Біблія і українська народнопоетична творчість.

Дослідження поезики фольклорних жанрів. Проблема взаємозв'язків українського фольклору з літературою.

Пісні літературного походження в українському фольклорі. Проблема авторства в піснях літературного походження.

Усна поетична творчість українського народу як важливий складовий чинник його світоглядного, естетичного й етичного самоутвердження, форма вислову його політичного процесу в умовах національного гноблення та соціального гніту.

Значення фольклорних традицій як загальнокультурного фактору для об'єднання демократичних сил України в національно-визвольній боротьбі.

Національний фольклор як окрема художня система, що була одним з джерел виникнення і розвитку української літератури, надаючи їй

можливість поставити жагучі питання дійсності в загальнонародний контекст.

Єдність принципів фольклоризму літератури з проблемами національної своєрідності, народністю, художньою майстерністю творчості українських письменників,

Постійне оновлення фольклорних традицій як одна з характерних ознак їх тяглості і художньої активності.

III. ФОЛЬКЛОР ТА ЛІТЕРАТУРА

Утвердження романтизму в українській поезії початку ХІХ ст. у зв'язку з проблемою фольклоризму літератури. Фольклорні традиції у становленні нової української літератури.

Творче використання мотивів і образів, символіки народної пісенності у громадсько-політичній ліриці ХІХ-ХХ ст. як складові частини джерельної бази для висвітлення проблеми фольклорних традицій у становленні української поезії ХХ ст.

Записи народнопоетичних творів письменниками, вивчення регіональних збірників фольклору та архівних матеріалів; мемуари, листування як важливі джерела висвітлення проблеми фольклорних традицій у становленні і розвитку української літератури ХІХ-ХХ ст.

Наукове висвітлення проблем фольклору, літератури.

Народна пісенність у розвитку української драматургії.

Мотиви пісень-балад в українській літературі.

Пісні літературного походження в українському фольклорі.

Феномен фольклоризму творчості Т.Шевченка.

Роль фольклору у творчості С.Руданського, Ганни Барвінок, Марка Вовчка, А.Свидницького, І.Манжури.

Художньо-літературна творчість І.Франка та фольклор.

IV. ЖАНРОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ

Вербальна магія українців. Жанрова специфіка (замовляння, заклинання, прокляття, присяга, ворожіння). Поетичні особливості замовлянь у науковому освітленні.

Фольклор і обряд. Календарно-обрядова поезія українців у слов'янському контексті та наукових дослідженнях.

Обряди життєвого циклу і фольклор (весільна обрядовість і народнопісенний супровід, похоронна обрядовість і голосіння, народна обрядовість, пов'язана з народженням дитини і твори української народної словесності). Світові образи у весільному обряді та поезії. Генеза поетичних символів похоронних голосінь.

Проблема зародження української народної драми. Українські народні драматичні ігри. «Живий» та ляльковий вертеп. Український вертеп в контексті європейських народних театральних дійств.

Історичний епос українського народу на тлі слов'янського фольклору. Проблеми походження українських народних дум. Історія України в народних думах та піснях. Проблема героїки в українському історичному епосі. Ментальність українців як етнопсихологічний феномен в народній пісенності. Типологічні зв'язки української історичної пісенності зі східним епосом (мотиви героїки та їх художнє втілення). Мотиви боротьби з чужоземними загарбниками в українському історичному епосі та їх наукове трактування. Пісні-хроніки.

Українські народні балади, їх тематично-стильові особливості і поетика. Міфологічні мотиви пісень-балад. Художня своєрідність жанру балади. Найдавніші записи українських народних пісень-балад. Пісня-балада в історії літератури та театру.

Українська народна пісенна лірика (за різновидами). Художня специфіка та поетична символіка. Наукові дослідження про українську народну пісенну пісенність. Проблема зв'язку художнього слова та мелосу. Українська народна пісня у синтезі з іншими формами мистецтва. Виконавці українських народних дум та пісень. Український народний музичний інструментарій як атрибути носіїв фольклору.

Місце пісень літературного походження в історичній термінології.

Коломийки і частівки. Виникнення. Термінологія. Типологія і зв'язок з малими пісенними жанрами інших народів.

Казкова проза. Проблема походження народної казки у наукових концепціях міфологів, антропологів, компаративістів, представників історичної та інших фольклористичних шкіл. Міф, казка, легенда, повір'я. Жанрова специфіка у науковому освітленні. Архетип та його етноеволюція. Ритуальний та сакральний міф у контексті еволюції казки і легенди. Персонажна система української міфологічної прози.

Народна проза про історичні події (легенди, перекази, народні оповідання, бувальщини). Апокрифічна легенда як явище взаємин релігії і фольклору.

Народні тлумачення снів у фольклорі українців і проблема дослідження в етнопсихології.

Історія публікацій та досліджень зразків української народної поезії та прози (за вибором екзаменаторів).

Національна специфіка українського анекдоту в його розвитку.

В. Гнатюк про стиль оповідачів анекдотів.

І. Франко – дослідник та видавець українських народних апокрифів.

Питання новотворчості у фольклорному процесі, їх характер, зв'язок із традиціями.

І. Франко, В. Гнатюк про становлення нових художніх форм в українському фольклорі, про робітничий фольклор.

Українські паремії. Художня природа, жанрові різновиди та класифікація народних паремій.

Загадка і міф. Генетичний аспект. Поетика загадки. Загадка в інших жанрах фольклору.

Фольклор для дітей та власне дитячий фольклор. Жанрова специфіка та художня своєрідність. Колискові пісні. Міфологічна символіка. Етнопедагогічні мотиви.

Дитяча народна поезія в національному вихованні.

Список літератури

Азбелев С. Н. Отражение действительности в преданиях, легендах, сказаниях / Прозаические жанры фольклора народов СССР. – Минск, 1974.

Андрієвський О. Бібліографія літератури з українського фольклору. – К., 1930.

Аничков Е. В. Весенняя обрядовая песня на Западе и у славян. СПб., 1887.

Аничков Е. В. Язычество и древняя Русь. – П-д, 1914.

Антонович В. Б. колдовство: Документы, процессы, исследования. – СПб., 1887.

Афанасьев А.Н. Древо жизни: Избранные статьи. – М., 1983.

Афанасьев А. М. Поэтические воззрения славян на природу: В 3 т. – М., 1865-1869.

Балади. Кохання та дошлюбні взаємини / Упоряд. О.І.Дей, А.Ю. Ясенчук (тексти), А.Іваницький (мел.) Відп. Ред. М.М.Пазяк. – К.: Наукова думка, 1985.

Балади. Родинно-побутові стосунки / Упоряд. О.І.Дей, А.Ю.Ясенчук (тексти) А.І.Іваницький (мел.). Відп. ред. М.М.Гайдай. –К.: Наукова думка, 1988.

Березовський І. П. Українська народна творчість (20-30-ті рр. ХХ ст.). – К., 1973.

Березовський І.П. Українська радянська фольклористика. Етапи розвитку. Проблематика. – К., 1968.

Березовський І. П. Іван Манжура. Нарис життя і діяльності. – К., 1962.

Билини. Киевский цикл. – К., 1982.

Бойківщина: Історико-етнографічні дослідження. – К., 1983.

Бойко В.Г. Поетичне слово народу і літературний процес. –К., 1969.

Бойко В.Г. Сучасна народна поетична творчість на Україні: основні тенденції розвитку. – К., 1973.

Болтарович З. Є. українська народна медицина. Історія і практика. – К., 1994.

Борисенко В.К. Весільні звичаї та обряди на Україні. –К., 1988.

- Бріцина О. Ю. Українська народна соціально-побутова казка. – К., 1989.
- Булашев Г.О. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. – К., 1992.
- Буковинські народні пісні. – К., 1963.
- Василенко З. І. Фольклористична діяльність М. Лисенка. – К., 1972.
- Велецька Н. М. Языческая символика славянских архаических ритуалов. – М., 1978.
- Венгеров С. О. Критико-библиографический словарь русских писателей и ученых. – СПб, 1839.
- Вербальна магія українців. – К., 1998.
- Весілля. У 2 кн. Кн. 1. / Упоряд. текстів, примітки М.М. Шубравської. Нот. матеріал упоряд. О.А.Правдюк. –К.: Наукова думка, 1970.
- Весілля. У 2 кн. Кн. 2. / Упоряд. О.А.Правдюк. –К.: Наукова думка, 1970.
- Весільні пісні. У 2-х кн. Кн. 1: Полісся, Наддніпрянина, Слобожанщина. Степова Україна / Упоряд., примітки М.М.Шубравської. Нот. матеріал упоряд. О.А.Правдюк. –К.: Наукова думка, 1982.
- Весільні пісні. У 2-х кн. Кн. 2: Волинь, Поділля, Буковина, Прикарпаття, Закарпаття / Упоряд., примітки М.М.Шубравської. Нот. матеріал упоряд. Н.А.Бучель. Відп. Ред. І.П.Березовський, О.А.Правдюк. – К.: Наукова думка, 1982.
- Веснянки. – К., 1970.
- Веселий оповідач. Давні та сучасні народні усмішки. – К., 1977.
- Виноградов І. М. Зимняя календарная поэзия западных и восточных славян. – М., 1982.
- Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис: У 2 т. – К., 1993.
- Вовк Хв. Студії з української етнографії та антропології. – К., 1995.
- Волошин І. Д. Джереланародного театру на Україні. – К., 1960.
- Востоочнославянская сказка. Сравнительный указатель сюжетов. – Л., 1979.
- Востоочнославянский фольклор. Словарь научной и народной терминологии. Отв. Редактор К.П.Кабашников. –Минск, 1993.
- Героїко-фантастичні казки. – К., 1984.
- Гнатюк В.М. Вибрані статті про народну творчість. – К., 1966.
- Гнатюк В. М. Народні новели. – Львів, 1917.
- Головацький Н. Виклади давньослов'янських легенд або міфологія. – К., 1991.
- Гоголь М. В. Про малоросійські пісні. Твори: У 3 т. – К., 1952. – Т. 3.
- Голосовкер Н. Є. Логика мифа. – М., 1987.
- Голіченко Т. С. Слов'янська міфологія та антична культура. –К., 1994.
- Грица С. Мелос української народної епіки. – К., 1979.

- Грица С. Фольклористична діяльність Ф. М. Колеси. Мелодії українських дум. – К., 1969.
- Грицай М. С. Давня українська драматургія і фольклору – К., 1976.
- Грицай М. С. Давня українська поезія і фольклор. – К., 1976.
- Грицай М. С. Давня українська проза і фольклор. – К., 1976.
- Гордійчук М.М. Фольклор і фольклористика. – К., 1979.
- Грицай М.С., Бойко В.Г., Дунаєвська Л.Ф. Українська народнопоетична творчість. –К., 1983.
- Гринченко Б. Д. Из уст народа. Малорусские рассказы, сказки и проч. – Чернигов, 1901.
- Гринченко Б. Д. Этнографические материалы, собранные в Черниговской и соседней с ней губерниях. – Чернигов, 1895-1899. – Вып. 1-3.
- Грицюта М. С. М. Коцюбинский і народна творчість. – К., 1958.
- Грушевський М.С. Історія української літератури: В 6 т. 9 кн. Т. 1. – К.: Либідь, 1993.
- Гусев В. Е. Эстетика фольклора. – Л., 1967.
- Гуцульщина: Історико-етнографічне дослідження. – К., 1987.
- Давидюк В. Ф. українська міфологічна легенда. – Львів, 1992.
- Давній український гумор і сатира. – К., 1959.
- Даль В. о поверьях, суеверьях, предрассудках русского народа. – СПб.: М., 1880.
- Дей О.І. Сторінки з історії української фольклористики. – К., 1975.
- Дей О.І. Спілкування митців з народною поезією. – К., 1981.
- Дей О. І. Поетика української народної пісні. – К., 1978.
- Дей О. І. українські народні анекдоти. – К., 1967.
- Дей О. І. В. Гнатюк – дослідник народної творчості. Сторінки з історії української фольклористики. – К., 1955.
- Дей О.І. Іван Франко і народна творчість. – К., 1955.
- Дей О.І. Українська народна балада. – К., 1986.
- Дитячі пісні та речитативи / Упоряд. Г.В.Довженок, К.М.Луганська. Відп. ред. О.Ю.Бріцина. – К.: Наукова думка, 1991.
- Дитячий фольклор. Колискові пісні та забавлянки / Упоряд., примітки Г.В.Довженок. Нот. матеріал підготувала К.М. Луганська. – К.: Наукова думка, 1984.
- Драгоманов М.П. Вибране. – К., 1991.
- Дунаєвська Л.Ф. Українська народна казка. – К., 1987.
- Дунаєвська Л.Ф. Українська народна проза (легенда, казка)
- Жартівливі пісні: Родинно-побутові / Упоряд. О.І.Дей, М.Г. Марченко (тексти), А.І.Гуменюк (мелодії). – К., 1967.
- Записки о Южной Руси: Издал П.Кулиш. – К., 1994.
- Загадка / Упоряд., вступ. ст. та примітки І.П.Березовського. – К.: Наукова думка, 1962.
- Загадки Явдохи Зуїхи. Зап. Гнат Танцюра. / Упоряд., передм., редагування М.К.Дмитренка. – К., 1996.

З живого джерела: Укр. нар. Казки в записах, переказах та публікаціях укр. письменників/ Упоряд., літ. оброб., вступ. ст. та примітки Л.Ф.Дунаєвської. – К., 1990.

Ігри та пісні: Весняно-літня поезія трудового року / Упоряд., передм. і примітки О.І.Дея. Нот. Матеріал упоряд. А.І.Гуменюк. Відп. ред. М.Т. Рильський. – К.: Наукова думка, 1963.

Іларіон митрополит. Дохристиянські вірування українського народу: Іст. реліг. моногр. – К., 1991.

Інструментальна музика / Упоряд., вступ. ст. та примітки А.І. Гуменюка. – К.: Наукова думка, 1972.

Історичні пісні. – Упоряд.: І.П.Березовський, М.С.Родіна, В.Г.Хоменко; Нот. Матеріал упоряд. А.І. Гуменюк за ред. М.Т. Рильського, К.Г.Гуслистого. – К.: Наукова думка, 1961.

Казки про тварин / Упоряд. Вступ. ст. та примітки І.П.Березовського. – К.: Наукова думка, 1976.

Казки одного села / запис текстів та упор. П.В.Лінтура. – Ужгород, 1979.

Казки Буковини / Упор. М.Г.Івасюк, В.С.Бесараб. – Ужгород, 1973.

Казки Підгір'я / Запис, літ. Підготовка текстів та упор. С.Г.Пушика. – Ужгород, 1976.

Качкан В.А. Українське народознавство в іменах: У 2 ч./ За ред. А.З.Москаленка; Передм. А.Г.Погрібного. – К., 1994.

Кирдан Б.П. Украинские народные думы. – М., 1972.

Кирдан Б.П., Омельченко А.Ф. Народні співці-музиканти на Україні. – К., 1980.

Кирчів Р.Ф. Етнографічно-фольклористична діяльність "Руської трійці". – К., 1990.

Кирчів Р.Ф. Український фольклор у польській літературі. Період романтизму. – К., 1971.

Колесса Ф. Музикознавчі праці. – К., 1970.

Колесса Ф. Фольклористичні праці. – К., 1970.

Коломийки / Упоряд., передмова і примітки Н.С.Шумади. Нот. матеріал упоряд. З.І.Василенко. – К.: Наукова думка, 1969.

Колядки та щедрівки. Зимова обрядова поезія трудового року / Упоряд., передмова і примітки О.І.Дея. Нот. матеріал упоряд. А.І.Гуменюк; Відп. ред. М.Т. Рильський. – К.: Наукова думка, 1965.

Комаринець Т. Шевченко і народна творчість. – К., 1963.

Костомаров М.І. Слов'янська міфологія. – К., 1994.

Круть Ю.З. Хліборобська обрядова поезія слов'ян. – К., 1973.

Курочкін О.В. Новорічні свята українців. Традиції і сучасність. – К., 1978.

Лавров Ф. Кобзарі. Нариси з історії кобзарства в Україні. – К., 1980.

Легенди та перекази / Упоряд. та примітки А.Л.Іоаніді. Вступ. стаття О. І.Дея. Відп. ред. І.П.Березовський. – К.: Наукова думка, 1985.

Малорусские сказки, пословицы и поверья, записанные И.И.Манжурую. / Сборник Харьковского историко-филологического общества. Харьков, 1894. Т.4.

Мишанич С.В. Григорій Скворода і усна народна творчість. – К., 1970.

Мишанич С.В. Пісенна культура радянського села. – К., 1977.

Мишанич С.В. Українська література другої половини XVIII ст. і усна народна творчість. – К., 1974.

Мишанич С.В. Усні народні оповідання. Питання поетики. – К., 1986.

Милорадович В.П. Українська відьма: Нариси з української демонології / Упоряд., передмова О.М.Таланчук. – К., 1993.

Наймитські та заробітчанські пісні. – К.: Наукова думка, 1975.

Народні пісні Буковини в записах Юрія Федьковича / Упоряд., примітки О.І.Дея, О.С.Романця. – К., 1968.

Народні пісні в записах Павла Тичини / Упоряд. і примітки В.І.Суржі. Вступ. ст. О.А.Правдюка. – К., 1971.

Народні пісні в записах Лесі Українки та з її співу / Упоряд. і примітки О.І.Дея та С.Й.Грици. Вступ. ст. О.І.Дея. – К., 1971.

Народні пісні в записах Степана Руданського / Упоряд., вступ. ст. і примітки Н.С.Шумади. Нот. матеріал упоряд. З.І.Василенко. – К., 1972.

Народні пісні з-над Дністра в записах Євгенії Ярошинської / Упоряд., вступ. ст. і примітки М.В.Гуця. – К., 1972.

Народні пісні в записах Маркіяна Шашкевича / Упоряд., вступ. ст., примітки М.Й.Шалати. – К., 1973.

Народні пісні в записах Івана Манжури / Упоряд., вступ. ст. і примітки Л.С.Каширіної. – К., 1974.

Народні пісні в записах Михайла Павлика / Упоряд. і примітки О.І.Дея та В.А.Качкана. – Вступ. ст. О.І.Дея. – К., 1974.

Народні пісні з голосу Дніпрової Чайки та в її записах / Упоряд. вступ. ст. і примітки О.І.Дея та В.Г.Пінчука. – К., 1974.

Народні пісні в записах Панаса Мирного та Івана Білика / Упоряд., вступ. ст. і примітки І.В.Хланти. – К., 1977.

Народні пісні в записах Петра Козланюка / Упоряд., вступ. ст. і примітки Н.С.Шумади. – К., 1978.

Народні пісні в записах Марка Вовчка. Двісті укр. Пісень / Упоряд., післямова і примітки О.І.Дея. – К., 1979.

Народні пісні в записах Трохима Романченка / Упоряд., вступ. ст. і примітки Л.С.Каширіної. – К., 1980.

Народні пісні в записах Осипа Маковея / Упоряд., вступ. ст. і примітки А.В.Качкана. – К., 1981.

Народні пісні в записах Івана Франка / Упоряд., вступ. ст. і примітки О.І.Дея. 2-е вид., доповн., і переробл. – К., 1981.

Народні пісні в записах Івана Вагилевича / Упоряд., вступ. ст. і примітки М.Й.Шалати. – К., 1983.

- Народні пісні в записах Михайла Яцкова / Упоряд. О.І.Дея та М.М.Ільницького. – К., 1983.
- Народні пісні в записах Миколи Гоголя / Упоряд., післямова і примітки О.І.Дея. – К., 1985.
- Народні пісні в записах Івана Нечуя-Левицького / Упоряд., вступ. ст. і примітки О.І.Дея. – К., 1985.
- Народні оповідання / Упоряд., примітки С.В. Мишанича. Відп. Ред. М.М. Пазяк. – К.: Наукова думка, 1983.
- Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу / Ескіз української міфології/. – К., 1992.
- Номис М. Українські приказки, прислів'я і таке інше. – СПб., 1864. – Перевидання 1993 р. Упоряд., автор передмови і приміток М.М.Пазяк. – К., 1993.
- Нудьга Г.А. Слово і пісня. –К., 1985.
- Нудьга Г.А. Українська дума і пісня в світі. Львів, 1997, кн. 1; 1998, кн. 2.
- Пазяк М.М. Українські прислів'я і приказки. Проблеми пареміології і пареміографії. –К., 1984.
- Пазяк М.М. Юрій Федькович і народна творчість. – К., 1974.
- Пазяк М.М. Фольклористичні праці, видані Академією наук України. 1918-1998 // НТЕ. 1998, № 5-6. –С. 130-133.
- Пісні Поділля. В записах Насті Присяжнюк. Упор. С.В. Мишанич. – К., 1976.
- Пісні Явдохи Зуїхи. Записав Г.Танцюра / Упоряд., передмова та примітки В.А.Юзвенко, М.Т.Яценка; Упоряд. нотних матеріалів З.І.Василенко; Відп. Ред. О.І.Дей. – К.: Наукова думка, 1965.
- Плісецький М. Українські народні думи. Сюжети і образи. – К., 1994.
- Потебня А.А. Объяснения малорусских и сродных народных песен. Варшава, 1883-1887. Т.1-2.
- Потебня А.А. Слово и миф. – М., 1989.
- Потебня А.А. Из лекций по теории словесности. Басня. Пословица. Поговорка. –Харьков, 1930.
- Правдюк О.А. Т.Г.Шевченко і музичний фольклор України. –К., 1966.
- Правдюк О.А. Українська музична фольклористика. – К., 1978.
- Прислів'я та приказки. Природа. Господарська діяльність людини / Упоряд. М.М.Пазяк. Відп. ред. С.В.Мишанич. – К.: Наукова думка, 1989.
- Прислів'я та приказки. Людина. Родинне життя. Риси характеру / Упоряд. М.М.Пазяк. Відп. ред. С.В.Мишанич. – К.: Наукова думка, 1990.
- Прислів'я та приказки. Взаємини між людьми / Упоряд. М.М.Пазяк. Відп. ред. С.В.Мишанич. – К.: Наукова думка, 1991.
- Пропп В.Я. Исторические корни волшебной сказки. – Л., 1946.
- Радянська пісня / Упор. А.І.Кінько (тексти і примітки), Л.І.Ященко (нот. матеріал). –К.: Наукова думка, 1967.
- Рекрутські та солдатські пісні / Упоряд. А.І.Іоаніді, О.А.Правдюк. – К.: Наукова думка, 1974.

- Рильський М. Література і народна творчість. – К., 1956.
- Рудченко І. Народные южнорусские сказки. – К., 1869.
- Сиваченко М. Є. Літературознавчі та фольклористичні розвідки. – К., 1974.
- Слов'янська фольклористика. – К., 1989.
- Слов'янська фольклористика. Нариси розвитку. Матеріали. – К., 1988.
- Співанки-хроніки / Упоряд. О.І.Дей (тексти), С.Й.Грица (мел.). – К.: Наукова думка, 1972.
- Сравнительный указатель сюжетов. Восточно славянская сказка / Сост. Л.Г.Бараг, И.П.Березовский, К.П.Кабашников, Н.В.Новиков. – Л., 1979.
- Сумцов М. Діячі українського фольклору. – Харків, 1910.
- Танцювальні пісні / Упоряд. О.І.Дей, М.Г.Марченко (тексти), А.І.Гуменнюк (мел.). – К.: Наукова думка, 1970.
- Танцюра Гнат. Весілля в селі Зятківцях / Упоряд., ред. М.К.Дмитренка, Л.О.Єфремової. – К.: Наукова думка, 1997.
- Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича. – К.: Либідь, 1993.
- Українські замовляння / Упоряд. М.Н.Москаленко; автор передмови М.О.Новикова – К.: Дніпро, 1993.
- Українські народні думи. Текст, вступ К.Грушевської. – Харків, 1927, т.1; 1931, т.2.
- Українські народні думи та історичні пісні. За ред. М.Т.Рильського. – К., 1955.
- Українські народні казки, легенди, анекдоти. – К., 1957.
- Українські народні казки / Упор. В.Г.Бойко. – К., 1977.
- Українська народна приказка. За ред. А.Хвилі. – К., 1936.
- Українські народні пісні в записах Михайла Стельмаха / Вступ. ст. і упоряд. В.М.Скрипки. – К., 1969.
- Українські народні пісні в записах Володимира Гнатюка / Упоряд., вступ. ст. та примітки М.Т.Яценка. – К., 1971.
- Українські народні пісні в записах Зоріана Доленги-Ходаковського. Упоряд. О.І. Дей. – К., 1974.
- Українські народні пісні в записах Осипа та Федора Бодянських. – Упоряд. О.І.Дей. – К., 1978.
- Українські народні пісні в записах Софії Тобілевич / Упоряд. С.В. Мишанич. – К., 1982.
- Українські народні пісні в записах Олександра Потебні / Упоряд., вступ. ст. і примітки М.К.Дмитренка. – К., 1988.
- Українські народні пісні в записах Миколи Лисенка / Упоряд., вступ. ст. примітки Л.О.Єфремової. – К., 1990, кн.1.
- Українські народні прислів'я та приказки / Упоряд. Ф. Лавров, М.Ліджвой, Г.Сухобрус, Ф.Ткаченко. Відп. ред. М.Т.Рильський. – К., 1961.
- Українські народні прислів'я та приказки. Дожовтневий період / Упоряд. В.Бобкова, Й.Багмут, А.Багмут. – К., 1963.
- Українські чари / Упоряд. О.М.Таланчук. – К., 1992.

- Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. – К., 1991.
- Федас Й.Ю. Український народний вертеп. У дослідженнях ХІХ–ХХ ст. – К., 1982.
- Фольклорні записи Марка Вовчка та Опанаса Марковича / Упоряд. О.І.Дей. – К., 1983.
- Франко І. Вибрані статті про народну творчість. – К., 1955.
- Фрезер Д.Д. Золотая ветвь: Исследование магии и религии. – М., 1986.
- Фрезер Д.Д. Фольклор в Ветхом завете. – М., 1985.
- Чубинський П.П. Мудрість віків: (Укр. народознавство у творчій спадщині Павла Чубинського): У 2 кн. – К.: Мистецтво, 1995.
- Чумацькі пісні / Упоряд. В.Г.Бойко (тексти), А.Ф.Омельченко (мел.). – К.: Наукова думка, 1979.
- Шумада Н.С. Сучасна пісенність слов'янських народів. – К., 1981.